

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра обліку та оподаткування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ А.Д. Діброва

Протокол № 9 від « 15 » червня 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри

обліку та оподаткування

Протокол № 13 від « 24 » травня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ Є.В. Калюга

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант О.П. _____ Калюга Є.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ **071 “Облік і оподаткування”** _____

освітня програма _____ **Облік і аудит** _____

Факультет _____ **Економічний** _____

Розробник: к.е.н., доцент Гуренко Тамара Олексіївна

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>071 «Облік і оподаткування»</i>	
Освітня програма	<i>Облік і аудит</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	<i>150</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>5</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>+</i>	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	<i>1</i>	<i>1</i>
Семестр	<i>1</i>	<i>1/2</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>.</i>	
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>132 год.</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління підприємством; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.

Завдання дисципліни полягає у вивченні концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління підприємством; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теорію, методологію, практику формування облікової інформації для сучасних і потенційних потреб управління підприємством; теоретичні, методичні та практичні засади використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела в управлінні підприємством; порядок формування бухгалтерської звітності для управління підприємством; сутність професійного судження та порядок його застосування в бухгалтерському обліку.

вміти: класифікувати облікову інформацію, будувати систему бухгалтерського обліку для потреб управління; організувати формування облікової інформації за стадіями облікового процесу, управляти якістю бухгалтерського обліку, контролювати якість облікової інформації; здійснювати підготовку бухгалтерської звітності, визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, консультувати управлінський персонал підприємства щодо облікової інформації, розробляти форми управлінської бухгалтерської звітності; формувати управлінську бухгалтерську звітність для управління економічним об'єктом; оцінювати інформаційні потреби користувачів, якість облікової інформації та бухгалтерську звітність; застосовувати техніки та методики надання облікової інформації для сучасних та потенційних потреб управління підприємством.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність розвивати та підвищувати свій професійний рівень на основі освоєння знань і методів роботи інноваційного характеру в умовах глобалізаційних процесів.

ЗК 2. Здатність працювати в команді, вести наукові і ділові дискусії у сфері професійної діяльності та переконувати інших учасників на основі поглиблених знань та вмінь інноваційного характеру для цілей прийняття рішень, демонструвати навички захисту прав інтелектуальної власності.

ЗК 3. Здатність використовувати знання фахової іноземної мови для професійної діяльності в міжнародному контексті та проведення наукових досліджень.

ЗК 4. Здатність проводити наукові дослідження у професійній діяльності з метою отримання нових знань та їх використання для прийняття управлінських рішень.

ЗК 5. Здатність володіти сучасними технологіями отримання, зберігання, обробки обліково-аналітичної інформації та застосовувати їх задля вирішення поставлених завдань.

ЗК 6. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, здатність до системного мислення та самовдосконалення, наполегливість у досягненні мети.

ЗК 7. Дотримання норм і принципів професійної етики.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК 2. Здатність організувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства.

СК 3. Здатність проводити наукові дослідження із застосуванням сучасного економетричного інструментарію з метою вирішення актуальних завдань обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування суб'єкта господарювання.

СК 5. Здатність до проектування наказу про облікову політику, форм внутрішньої звітності для забезпечення керівництва суб'єкта господарювання необхідною інформацією з метою прийняття управлінських рішень.

СК 7. Здатність застосовувати методичні прийоми аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства.

СК 8. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної та заочної форм навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж-ні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством														
Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	1	9	2	2			5	6	0,5	0,5				5
Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	2	8	2	2			5	6	0,5	0,5				5
Тема 3. Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності	3	12	2	2			8	16	0,5	0,5				15
Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	4	16	4	4			8	17	1	1				15
Тема 5. Облікова політика в ціноутворенні	5	12	2	2			8	11	0,5	0,5				10
Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства	6	10	2	2			6	12	1	1				10
Разом за змістовим модулем 1		68	14	14			40	68	4	4				60
Змістовий модуль 2. Бухгалтерський облік для прийняття економічних, екологічних та соціальних управлінських рішень														

Тема 1. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	7-9	22	6	6			10	24	3	1			20
Тема 2. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	10	9	2	2			5	11	0,5	0,5			10
Тема 3. Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень	11	14	2	2			10	13	0,5	0,5			12
Тема 4. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень	12	14	2	2			10	13	0,5	0,5			12
Тема 5. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	13-14	14	2	2			10	14	1	1			12
Тема 6. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	15	9	2	2			5	7	0,5	0,5			6
Разом за змістовим модулем 2		82	16	16			50	82	6	4			72
Усього годин		150	30	30			90	150	10	8			132
Курсовий проект (робота) ³ <u>бухгалтерського обліку в управлінні підприємством</u>		+						+					
Усього годин		150	30	30			90	150	10	8			132

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	2
2	Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	2
3	Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності	2

4	Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	4
5	Облікова політика в ціноутворенні	2
6	Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства	2
7	Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	6
8	Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	2
9	Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень	2
10	Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень	2
11	Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	2
12	Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені	

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання:

1. Роль облікової інформації в управлінні підприємством.
2. Формування облікової інформації для управління.
3. Сутність інтегрованої системи обліково-інформаційного забезпечення управління аграрними підприємствами.
4. Сутність обліково-аналітичної інформації та її роль в системі внутрішнього контролю сільськогосподарського підприємства.
5. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю.
6. Аспекти проблеми формування облікової інформації для управління.
7. Підвищення ролі фінансової облікової інформації в управлінні діяльністю сільськогосподарських підприємств.
8. Управління складом і структурою економічної інформації.
9. Облікова інформація у забезпеченні прийняття ефективних управлінських рішень стратегічного характеру.
10. Економіко-правові передумови визначення предметної сутності бухгалтерського обліку.
11. Основи бухгалтерського обліку в управлінні підприємством.
12. Наукове визначення предмета бухгалтерського обліку та його деталізація на об'єкти управління.
13. Конкретизація предмета бухгалтерського обліку в об'єкті управління.
14. Фінансова класифікація господарських фактів, явищ і процесів в управлінні.
15. Бухгалтерський облік як інформаційна система управління підприємством.
16. Бухгалтерська звітність в управлінні підприємством.

17. Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність в управлінні підприємством.
18. Концепція управлінської звітності.
19. Принципи формування і класифікація управлінської звітності.
20. Організаційно-технологічні особливості галузі і їх вплив на побудову системи управлінської звітності.
21. Методичні аспекти формування і подання управлінської звітності.
22. Процедури і можливості автоматизації підготовки і подання управлінської звітності.
23. Оцінка ефективності функціонування системи управлінської звітності.
24. Етапи процесу підготовки та прийняття управлінських рішень.
25. Методи побудови функції витрат.
26. Теоретичне обґрунтування класифікаційних ознак для групування витрат.
27. Вплив управлінських рішень на поведінку витрат.
28. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.
29. Сутність і роль цінової політики в сучасній економіці.
30. Ціноутворення на різних типах ринків та за різних видів цінової політики.
31. Відображення ціноутворення в обліковій політиці.
32. Загальні питання облікової політики підприємства.
33. Техніка здійснення облікової політики підприємства з питань ціноутворення.
34. Розвиток бухгалтерського обліку як засобу підвищення ефективності управління вартістю підприємства.
35. Управління вартістю підприємств.
36. Напрями змін в бухгалтерському обліку внаслідок його переорієнтації на систему управління вартістю підприємства.
37. Методи оцінки вартості підприємства та їх розвиток.
38. Узгодженість методів оцінки вартості активів із стратегією управління підприємством.
39. Формування ринкової вартості підприємства в системі показників бухгалтерського обліку.
40. Оцінка ринкової вартості підприємства в системі інформаційних ресурсів бухгалтерських рахунків.
41. Система збалансованих показників як інструмент управління вартістю підприємства: шляхи застосування.
42. Концептуальні підходи до системи управління вартістю підприємства.
43. Методологічні засади оцінки балансових показників при визначенні вартості підприємства.
44. Формування вартості підприємства за позабалансовими факторами.
45. Методологія облікового відображення показників вартості підприємства.
46. Відображення інформації про вартість підприємства у фінансовій звітності.
47. Формування внутрішньої звітності про вартість підприємства як інформаційної основи управління.

48. Обліково-аналітичне забезпечення як важлива складова управління підприємством.

49. Обліково-аналітична система сільськогосподарського підприємства: сутність і структура.

50. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

51. Сутність обліково-аналітичної інформації та її роль у системі контролю сільськогосподарського підприємства.

52. Значення нормативного регулювання для бухгалтерського обліку та звітності.

53. Призначення стандартів бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

54. Особливості застосування плану рахунків бухгалтерського обліку на підприємствах і в організаціях України.

55. Сутність і розвиток екологічного обліку.

56. Бухгалтерський облік екологічної діяльності як інструмент стійкого розвитку.

57. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві

58. Екологічний облік: проблеми формування та перспективи застосування.

59. Екологічні доходи та зобов'язання в системі бухгалтерського обліку.

60. Екологічний облік і аудит в реформуванні традиційної системи обліку на підприємстві.

61. Узгодження соціально-економічних інтересів груп заінтересованих осіб на основі синтезу бухгалтерського обліку.

62. Класифікація ризиків та управління ними.

63. Рівні оцінки та управління ризиками. Фактори визначення внутрішнього та зовнішнього ризиків діяльності підприємства.

64. Процес управління фінансовими ризиками.

65. Місце бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькими ризиками.

66. Формування резервів як методу захисту від ризиків.

67. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику.

68. Сукупність характеристик якості облікової інформації для управління підприємством.

69. Оцінка якості облікової інформації.

70. Напрямки поліпшення якості облікової інформації щодо формування та розподілу даних бухгалтерського обліку.

Комплекти тестів:

Питання 1. До найважливіших об'єктів інформаційного забезпечення управління підприємством з позиції реалізації задач бухгалтерського обліку, слід віднести:	
1	нормативно-правову базу бухгалтерського обліку
2	дані синтетичного та аналітичного обліку
3	первинні документи
4	облікову політику підприємства
5	фінансову звітність

6	внутрішню (управлінську) звітність
Питання 2. Для створення ефективної системи внутрішньої управлінської звітності необхідно мати:	
1	масив якісних основних даних
2	бажано мати комп'ютеризовану систему обробки даних
3	узгоджені за формою та змістом макети звітів
4	функціональний метод накопичування та підсумовування інформації
Питання 3. Прикладами видів сегментної звітності також можуть бути:	
1	звіт про виконання планових завдань щодо витрат (єдина форма для всіх центрів витрат підприємства)
2	звіт центрів прибутків
3	звіт про рух грошових коштів
4	баланс
Питання 4. Напрями зміни в бухгалтерському обліку внаслідок його періорієнтації на систему управління вартістю підприємства на методологічному рівні:	
1	розширення кількості об'єктів бухгалтерського обліку
2	переорієнтація облікової політики підприємства на надання інформації
3	зміна принципів безперервності та історичної собівартості
4	виникнення нового завдання бухгалтерського обліку
5	вертикальне та горизонтальне розширення бухгалтерської фінансової звітності
Питання 5. Основні функції обліково-аналітичного забезпечення:	
1	інформаційна
2	облікова
3	аналітична
4	зведена
5	статистична
Питання 6. .... - це нематеріальна суть, яка є управляючим фактором, програмою дії для матеріальних, природних і соціальних систем:	
<i>(У бланку вказати відповідь одним словом)</i>	
Питання 7. Даний вид обліку тлумачиться як облік щодо фізичних запасів природних ресурсів, вартісної оцінки деградації навколишнього природного середовища і відповідних витрат на природоохоронні заходи:	
1	фінансовий
2	соціальний
3	екологічний
4	управлінський
Питання 8. .... - це конструктивний, збалансований комплекс конкретних, взаємопов'язаних і взаємообумовлених заходів, спрямованих на вирішення проблеми, завдань державного управління чи управлінської діяльності взагалі.	
<i>(У бланку вказати відповідь словами)</i>	
Питання 9. Управління економікою (підприємством):	
1	прогнозування
2	планування
3	організація
4	регулювання
5	стимулювання, мотивація
6	облік
7	контроль (аудит)
8	аналіз
9	оцінювання
10	рішення

Питання 10. Який нормативний документ визначає функції та організаційні основи діяльності апарату бухгалтерії:	
1	Постанова ВР України “Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні”;
2	Закон України “Про бухгалтерський облік”;
3	Конституція України;
4	інструкції про організаційні основи діяльності апарату бухгалтерії.
Питання 11. Методи оцінки, які можуть бути використані в екологічному обліку:	
1	ринкова оцінка природних ресурсів
2	оцінка екологічних ресурсів на основі компенсаційних витрат
3	умовна оцінка
4	первісна оцінка
Питання 12. Які рішення повинні надавати та забезпечувати гарантії людині на безпечні життя і діяльність:	
1	екологічні
2	економічні
3	соціальні
4	трудова
Питання 13. .... - це організація діяльності підприємства, яка застосовується із самого початку здійснення його господарських операцій.	
<i>(У бланку вказати відповідь словами)</i>	
Питання 14. Принципи щодо соціальних рішень:	
1	підзвітність і прозорість
2	етична поведінка
3	повага до зацікавлених сторін
4	дотримання міжнародних норм поведінки
5	дотримання прав людини
Питання 15. Формування облікової інформації на макрорівні для управління здійснюється за такими напрямками:	
1	визначення загальнонаціональної облікової політики
2	організація розробки національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку
3	удосконалення організаційних форм і методів обліку в Україні
4	розробка облікової політики господарства
5	визначення меж застосування видів обліку
6	розроблення рекомендацій щодо вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів
Питання 16. В ринкових умовах господарювання можуть бути використані такі методи оцінювання:	
1	фактичної історичної собівартості
2	поточної відновлюваної собівартості
3	справедливої вартості
4	поточної ринкової вартості
5	чистої вартості реалізації
6	чистої поточної вартості
Питання 17. Формування облікової інформації на макрорівні для управління здійснюється за такими напрямками:	
1	організація розробки П(С)БО
2	визначення загальнонаціональної облікової політики
3	удосконалення організаційних форм і методів обліку в Україні

4	розробка облікової політики господарства
5	визначення меж застосування видів обліку
6	розроблення рекомендацій щодо вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів
7	методологічне забезпечення впровадження сучасної технології збору й обробки обліково-економічної інформації
Питання 18. Основи теорії структури капіталу:	
1	теорія компромісу
2	теорія компромату
3	теорія сигналізування
4	теорія субординації джерел
Питання 19. Системи оцінювання вартості капіталу компанії:	
1	оцінка вартості додаткового власного капіталу
2	оцінка вартості залучення позикового капіталу
3	оцінка середньозваженої вартості капіталу
4	оцінка ризиків
Питання 20. Які складові частини (елементи) методики дослідження облікової інформації при проведенні контролю?	
1	зустрічна перевірка документів, зіставлення їх з даними облікових реєстрів, взаємний контроль операцій, відображених в цих реєстрах, перевірка законності операцій, їх суті та змісту згідно з документами;
2	логічна та аналітична перевірка згідно з документами;
3	перевірка законності операцій;
4	перевірка суті та змісту документів.
Питання 21. Це механізм, який потрібно розглядати як інтегровану систему, яка покликана забезпечувати менеджмент різних суб'єктів діяльності (власності, економічних відносин) необхідною зведено-аналітичною інформацією. <i>(У бланку вказати відповідь словами)</i>	
Питання 22. Це природний прояв мобільності та життєздатності економічних систем – спричиняє приймати нестандартні рішення, оновлювати структуру економічної системи за рахунок створення відповідних дієвих інститутів:	
1	ризик
2	управлінське рішення
3	соціальний захист
4	облікова політика
Питання 23. Найвність ризику передбачає здійснення антиризикової діяльності, одним з методів якої є:	
1	взяття кредитів
2	створення резервів
3	збільшення власного капіталу
4	отримання більшого прибутку
Питання 24. Що відображує методологічні засади ведення об'єктів біліку та звітності?	
1	Національні стандарти бухгалтерського обліку
2	Закони України
3	Інструкції щодо ведення бухгалтерського обліку
4	Всі варіанти вірні
Питання 25. Функції заробітної плати:	
1	відтворювальна
2	стимулювальна
3	регулювальна
4	соціальна

Питання 26. Які види інформації виділяють у системі облікової інформації?			
1	бухгалтерський облік, контроль, аналіз;		
2	оперативна, статистична, бухгалтерська;		
3	оперативна, ретроспективна, перспективна;		
4	нормативна, фактична, звітна.		
Питання 27. Вибрати відповідну пару.			
А	бухгалтерія	1	робить прогноз небезпечних властивостей продукції
Б	відділ маркетингу	2	займається питаннями праці, інструктує та навчає персонал, оформляє компенсації
В	відділ кадрів	3	виконує функцію допомоги в розробці бюджету
Питання 28. Яка функція облікової інформації відображує придатність для порівняння з плином часу та різними відділами чи підрозділами?			
1	стислість		
2	точність		
3	вчасність		
4	послідовність		
Питання 29. Фактори, що впливають на якість інформації, можна поділити на такі групи:			
1	національні		
2	політичні		
3	технічні		
4	економічні		
5	соціальні		
Питання 30. Резерв сумнівних боргів створюється для:			
1	покриття страхового ризику		
2	погашення безнадійної заборгованості		
3	погашення збитків		
4	всі варіанти вірні		

Приклад екзаменаційного білета

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Магістр Спеціальність 071 Облік і оподаткування	Кафедра Облік та оподаткування _____ навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Калюга Є.В. Протокол № від _____ р.
Екзаменаційні запитання			
1. Теоретичне питання. Способи формування облікової інформації для управління.			
2. Задача. На підставі наведених даних для порівняльного аналізу скласти Звіт про доходи підприємства за наведеними двома методами калькулювання собівартості продукції: повного розподілу та директ-костингу (табл. 1). Підприємство виготовляє тільки один вид продукції «А», з ціною реалізації одиниці продукції – 70 тис. грн. (без ПДВ); змінні витрати на одиницю продукції наступні: основні матеріали – 24 грн., основна зарплата – 20 грн., змінні виробничі накладні витрати – 18 грн., змінні збутові та адміністративні витрати – 13 грн. Нормальна потужність виробництва – 40 тис. грн. Постійні накладні витрати – 460 тис. грн., постійні збутові та адміністративні витрати – 30 тис. грн.			

При методі повного розподілу постійні витрати на одиницю продукції складають – 25 грн. Повні виробничі витрати на одиницю продукції дорівнюють 57 грн. і складаються з: вартості прямих матеріалів – 24 грн., прямої зарплати – 20 грн., змінних виробничих накладних витрат – 18 грн., постійних накладних витрат – 35 грн. Змінні комерційні та адміністративні витрати – 100 тис. грн.

Таблиця 1

Звіт про фінансові результати ТзОВ «Рось» за двома методами за рік, тис. грн.

№ п/п	Показник	Метод повного розподілу витрат	Метод директ-костинг
1	Кількість одиниць випущеної продукції, тис. од.	40	40
2	Кількість одиниць реалізованої продукції, тис. од.	40	40
3	Вартість реалізованої продукції		
4	Собівартість випущеної та реалізованої продукції:		
	а) змінні витрати виробництва: - основні матеріали - основна заробітна плата - змінні накладні витрати		
	Разом		
	б) постійні витрати виробництва		
	Всього по пункту 4		
5	Валовий прибуток від реалізації		
6	Адміністративні витрати та витрати на збут: - змінні - постійні		
	Всього по пункту 6		
7	Підсумковий маржинальний дохід		
8	Постійні витрати: - загальновиробничі витрати - адміністративні витрати та витрати на збут		
	Всього по пункту 8		
9	Прибуток до оподаткування		
10	Податок на прибуток		
11	Чистий прибуток		

Тестові завдання різних типів

1. Звітність, яка призначена для подання релевантної інформації відповідно до вимог менеджерів для допомоги керівникам центрів відповідальності.

(У бланку вписати правильну відповідь одним словом)

2. П(С)БО, яким визначено методологічні засади розкриття інформації про доходи. (У бланку вписати правильну відповідь)

3. Порядок документального відображення облікової інформації:

1. первинні документи – реєстри бухгалтерського обліку – форми бухгалтерського обліку – баланс;

2. первинні документи – форми бухгалтерського обліку – звітність;

3. реєстри бухгалтерського обліку – звітність – головна книга;

4. оборотна відомість – головна книга – баланс – звітність.

4. Напрями використання управлінської звітності в прийнятті рішення щодо планування:

1. стратегія;

5. розподіл ресурсів;

2. ринок;

6. варіанти 1, 2, 3, 4;

3. ціна;

7. варіанти 1, 4, 5;

4. завантаження потужностей;

8. всі варіанти вірні.

5. Додаткові витрати, що виникають при виготовленні додаткової продукції і розраховуються як різниця між собівартістю наступної одиниці продукції та її

попередньої одиниці:	
1. середні витрати;	3. релевантні витрати;
2. маржинальні витрати;	4. дискреційні витрати.
6. Поведінка витрат – це:	
1. діяльність, яка впливає на витрати;	
2. характер реагування витрат на зміни в діяльності підприємства;	
3. розробка напрямів діяльності;	
4. організація обліку в системі рахунків.	
7. Облік, який відображає відстеження показників, необхідних для розробки стратегії підприємства:	
1. стратегічний;	
2. тактичний;	
3. оперативний;	
4. фінансовий.	
8. Вибрати відповідну пару.	
1. Організаційні фактори мікросередовища	А. Стан договірної роботи на підприємстві
2. Виробничі фактори мікросередовища	Б. Облікова політика
3. Збутові фактори мікросередовища	В. Обсяги діяльності підприємства
1. 1 – А 2 – В 3 – Б;	
2. 1 – В 2 – А 3 – Б;	
3. 1 – Б 2 – В 3 – А.	
9. Важливою функцією бухгалтерського екологічного обліку є:	
1. екологічне планування;	
2. екологічне спостереження;	
3. екологічна оцінка;	
4. екологічна програма.	
10. Ризики, які означають можливість одержання негативного чи нульового результату:	
1. чисті;	
2. спекулятивні;	
3. фінансові;	
4. інфляційні.	

_____ (Гуренко Т.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали НПП)

8. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – презентація, демонстрація, ілюстрація, документація; практичні – розв’язування задач, вирішення ситуаційних вправ, оформлення документації.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

9. Форми контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та в процесі здійснення самостійної роботи за такими напрямками: експрес-опитування, тести, розрахункові завдання, задачі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів. Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю та модульної контрольної роботи.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. протокол № 1371).

Таблиця 1

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій та презентації на Elearn.
2. Гуренко Т.О. Методичні вказівки для проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів денної та заочної форми навчання ОС «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування». К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 100 с.
3. Калюга Є.В., Гуренко Т.О., Кузик Н.П. Методичні вказівки для підготовки та захисту курсових робіт з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» студентами ДФН і ЗФН ОС «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування». К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 70 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І. Кузь, С.В. Кучер. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.
2. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: монографія / Ю.А. Верига, О.В. Карпенко, О.Ф. Савченко, Т.П. Галушкіна, О.М. Губачова, А.В. Гриліцька. Полтава: Укоопспілка, Полтав. ун-т спожив. кооп. України. 2009. 337 с.
3. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч.-практ. Посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 536 с.
4. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 480 с.
5. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2010. 488 с.

6. Галузеві стандарти обліку та фінансової звітності: колективна монографія / В.М. Жук, Ю.С. Бездушна, Б.В. Мельничук та ін.; За ред. В.М. Жука. Київ: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. 370 с.
7. Герасименко С.С., Єпіфанов А.О. Бухгалтерський облік: актуальні проблеми та рішення: монографія. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. 162 с.
8. Гудзинський О.Д., Судомир С.М., Гуренко Т.О. Теоретико-методологічні засади результативного управління розвитком підприємств: монографія. Київ: ЦП "Компринт", 2017. 404 с.
9. Гудзинський О.Д., Гуренко Т.О., Судомир С.М. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект): монографія. Київ: ПК ДСЗУ, 2010. 2012 с.
10. Гудзинський О.Д., Судомир С.М., Гуренко Т.О., Гудзинська Ю.С. Менеджмент стратегічної конкурентоспроможності соціально-економічних систем: методологічний аспект. *Науково-практичний журнал ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ. Серія Економіка та менеджмент.* № 21. 2019. Київ: Міленіум. С. 5 – 13.
11. Гуцайлюк З.В. Облік і контроль у ринковій економіці: елементи концепції: монографія. Тернопіль: Крок, 2013. 176 с.
12. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2012. 400 с.
13. Жук В.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2009. 648 с.
14. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: монографія. Київ: ННЦ "Інститут аграрної економіки", 2012. 454 с.
15. Жук В.М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку в науковому забезпеченні соціально-економічного розвитку: наукова доповідь. Київ: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки", 2013. 50 с.
16. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки : монографія. Житомир: Вид-во ЖДТУ, 2010. 440 с.
17. Карпенко, О. В. Управлінський облік : організація, методологія, методика викладання: монографія. Полтава: РВВ ПУ СКУ, 2005. 341 с.
18. Корягін М.В. Завдання бухгалтерського обліку в концепції управління вартістю підприємства. URL: www.rusnauka.com/9_NND.../7_105797.doc.htm.
19. Корягін М.В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції: монографія. Львів: ЛКА, 2012. 389 с.
20. Корягін М.В., Куцик П.О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку: монографія. Львів: ЛКА, 2015. 239 с.
21. Кузнецова С.А. Бухгалтерський облік в системі формування управлінської інформації: монографія. Мелітополь: Жито, 2007. 296 с.
22. Литвиненко В.С., Толстоног В.В. Обліково-контрольне забезпечення управління витратами: інституціональний підхід: монографія. Київ: Фітосоціоцентр, 2015. 260 с.
23. Легенчук С.Ф. Багатоваріантність в бухгалтерському обліку: історико-теоретичні аспекти: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2017. 204 с.

24. Мендрул О.Г. Управління вартістю підприємств: монографія. Київ: КНЕУ, 2002. 272 с.

25. Мороз Ю.Ю. Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства: монографія. Житомир: ПП "Рута", 2011. 352 с.

26. Організація стратегічного обліку витрат діяльності промислового підприємства: монографія / М.В. Болдуєв, О.В. Болдуєва, Т.П. Макаренко, Г.В. Власюк, О.В. Клименко. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2010. 164 с.

27. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: монографія. Київ: Вища освіта, 2010. 263 с.

28. Пилипенко А.А., Дзьобко І.П., Писарчук О.В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 344 с.

29. Податковий кодекс України від 02.12.2011 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

30. Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки : монографія / ред.: Ю. А. Верига, Ю. О. Ночовна; ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". Полтава, 2014. 332 с.

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: www.rada.gov.ua.

32. Савчук В.К., Костенко О.М., Краєвський В.М. Інформаційно-аналітичний процес: праксеологічний підхід : монографія. К.: Вік принт, 2013. 202 с.

33. Садовська І.Б. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: монографія. Луцьк, 2010. 226 с.

34. Система менеджменту інституціональної трансформації економіки України (теоретико-методологічний аспект) : колективна монографія за загальною редакцією Гудзинського О.Д. Київ: ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2012. 771 с.

35. Стратегічний менеджмент: навч. посібник / О.Д. Гудзинський, С.М. Судомир, Т.О. Гуренко, Ю.С. Гудзинська, М.Р. Судомир. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2020. 314 с.

Допоміжна

1. Бондар М. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю. *Економічний аналіз*. № 6. 2010. С. 13 – 16.

2. Гончар О.В. Забезпечення якості статистичної інформації: методологія та організація: монографія. Київ: ВПД "Формат". 2011. 372 с.

3. Екологічний облік, аудит і страхування на підприємстві // Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підручник / За ред. Л. Г. Мельника, М. К. Шапочки. Суми: Університетська книга, 2008. С. 660 – 685.

4. Жук В.М. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві. *Агроекологічний журнал*. № 2. 2012. С. 18 – 23.

5. Зоріна В.Н., Сеніна Г.В. Формування та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) в галузях народного господарства. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 240 с.

6. Інструкція „Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”: Наказ Міністерства фінансів України від 30 лист.1999 р. № 291.

7. Кірейцев Г.Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2007. 236 с.

8. Кірейцев Г.Г., Литвиненко В.С. Облік, аналіз і контроль трансакційних витрат: навч. посібник. Київ: Фітосоціоцентр, 2013. 159 с.

9. Лазаришина І.Д. Реалізація функціональної якості аналізу грошових потоків у прийнятті управлінських рішень. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2018. Вип. 290. С. 140-146.

10. Лазаришина І.Д., Лазаришин А.В. Удосконалення методики динамічного аналізу ліквідності для потреб управління. Економіка, фінанси, право. 2019. № 10/2. С. 41-44.

11. Лук'янова В. В. Діагностика ризику діяльності підприємства. Хмельницький: ПП Ковальський В.В., 2007. 312 с.

12. Міжнародні принципи підготовки та складання фінансової звітності. URL: <http://www.dsbrickworks.com/mzhnarodnij-oblk-ta-audit/185>

13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291.

14. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затвержені Міністерством фінансів України.

15. Попадюк С.В. Інформаційні технології та системи в обліку. URL: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/63434.doc.htm.

16. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): монографія. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 422 с.

17. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): монографія. Тернопіль; Карт-бланк. 2006. 86 с.

18. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 526 с.

19. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання: колективна монографія / За ред. Ю.О. Лупенка, В.М. Жука, В.О. Шевчука та О.В. Ходаківської. Київ: ННЦ "Інститут аграрної економіки", 2013. 502 с.

20. Яремко І.Й. Економічні категорії у методології обліку: монографія. Львів. 2009. 130 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронний курс: Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=405>

2. www.library.if.ua

3. <http://buhgalter911.com>

4. Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал <http://magazine.faaf.org.ua/>

5. Газета «Все про бухгалтерський облік»: <http://vobu.kiev.ua>

6. Газета «Урядовий кур'єр»: <http://www.ukurier.gov.ua/>

7. Електронна бібліотека: <http://pidruchniki.com.ua/>